

XX століття стало століттям мас. Відкриття В. Парето, З. Фрейда, Г. Лебона додали новий імпульс розвитку демократичних суспільств, переляканих революційними потрясіннями початку XX століття. Для того щоб справлятися з силою народних мас, є два шляхи: перший – тоталітарна модель управління, що будується на згуртуванні мас в організовану силу шляхом залякування і ідеологічної обробки, і другий – роз'єднання людей, пропаганда індивідуалістичних цінностей, «атомізація» суспільства, потурання базовим інстинктам людини. У демократичному суспільстві маніпуляції замінюють часто механізми фізичного примусу, характерні для тоталітарних режимів, і від цього стають ще витонченішими (Цуладзе А. М. М.: Книжковий будинок «Університет», 1999. – С.9).

Основне завдання лідера загальнонаціонального масштабу – це підпорядкування мас, якщо мова йде про диктатора, або завойовування голосів виборців, якщо мова йде про демократичну систему. Втім, диктатор не менше прагне до популярності, ніж демократичний лідер. Мета в цілому одна. Але шляхи до неї ведуть різні.

Сьогодні політичні маніпуляції стали досить популярними. Якщо жертвами міжособистісних маніпуляцій є окремі індивіди, то жертвами політичних маніпуляцій – часом цілі народи.

Дисюк Т. М.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
здобувач кафедри соціальних теорій*

ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА В СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Гендерні відношення пронизують всю культуру, суспільний устрій, державні інститути, методи прийняття рішень і стиль мислення. Вони накладають потужний відбиток на мову, звичай, мистецтво, навіть на виробництво. Процес гармонізації гендерних відносин бачиться як складова частина загальнодемократичного процесу. Але не можна розраховувати на те, що демократизація сама по собі автоматично призведе до вирішення гендерних проблем – світова практика показує, що для цього потрібні окремі зусилля (Плахотнік О., Лазарук І. Гендерна політика в Україні. Методичний посібник для державних службовців, представників органів місцевого самоврядування та ЗМІ. Харків: Райдер, 2007. – 44 с.).

Процес становлення соціальної, правової держави, розвиток громадянського суспільства нерозривно пов'язані з активізацією жіночого руху й посиленням ролі жінок у сфері соціального управління. Інститут жіночого політичного лідерства передбачає обіймання жінками вищих керівних посад у політичних організаціях.

Слід зазначити, що порушення прав жінок у сфері управління пов'язані з історичними традиціями політичної культури, укоріненими як в діяльності політичних інститутів, так і в свідомості людей. У нашій історії відношення між владою і громадянами в основному характеризувалися або стабільним протистоянням, або повною відсутністю взаємодії, але ніяк не конструктивним діалогом. Звідси, одвічне покладання надії грома-

дя на сильну владу та на міцну руку. Тому, представити значущу фігуру жінки-політика в такому контексті досить складно.

Багато в чому правові, культурні і моральні проблеми зі становленням «менеджменту з жіночим обличчям» пов'язані з неготовністю як самих жінок, так і суспільства в цілому до такого підходу. Звідси і закони, що не працюють, і пасивність жінок, і негативізм соціуму.

Розвиток жіночого менеджменту ускладнює не стільки переважання на верхніх щаблях в структурі управління представників сильної половини людства, скільки характер самого менеджменту як теорії і практики. Жінки-управлінці вимушені інтегруватися в концепції управління, написані чоловіками і для чоловіків.

У межах однакових сфер зайнятості чоловіки й жінки мають зовсім різні перспективи просування, тобто статусні наслідки певних занять різні для чоловіків і жінок. Особливо це помітно у сфері управління – чим вищий соціальний статус посади, тим менша ймовірність, що її обійматиме жінка.

Серед об'єктивних чинників, які стримують процеси *формування жінки-керівника* на сучасному етапі перше місце займають проблеми суміщення материнських обов'язків і ведення домашнього господарства з керівною роллю. На другому місці – архетипи свідомості, традиційні думки населення, що жінка не може бути хорошим господарським керівником, лідером, політиком.

В групу *суб'єктивних чинників* входять: недостатній рівень відповідних умінь та навичок управління колективом; відсутність власної ініціативності робити кар'єру; не сформованість мотивації успіху.

Досить значним є переважання жінок серед керівного складу нижчого рівня державного управління, що на перший погляд викликає думку про існування тут дискримінації чоловіків. Але насправді це пояснюється, в першу чергу, низьким рівнем заробітної плати та поганими умовами праці.

Таким чином, якщо серед загальної кількості державних службовців, як керівників, так і спеціалістів, домінують жінки, то із просуванням по службі їх питома вага стрімко зменшується.

У державній службі існують вертикальна та горизонтальна сегрегації. Остання проявляється у тому, що в сфері освіти, культури, охорони здоров'я, соціальних службах та статистиці частка жінок доходить до 82-88 %. В той час як у силових відомствах – СБУ, МВС, митних органах, в армії, навпаки абсолютне домінування належить чоловікам (Кормич Л.І. Гендерна рівність як чинник підвищення ефективності функціонування державної служби // Модернізація державного управління, державної служби і кадрової політики: збірник доповідей щорічних Рішельєвських академічних читань (Одеса, 15-17 вересня 2010р.) / ред.: кол.: Т. В. Мотренко (голов. ред.) [та ін.]. – Одеса: Юридична література, 2010. – С. 253-254).

Розподіл жінок за рівнями державного управління в Україні можна охарактеризувати як «піраміду» участі жінок с сфері прийняття рішень, де їх представництво залежить від рівня управління: чим вище він, тим нижче відсоток жінок.

Процес утвердження й забезпечення рівноправності в управлінні державними справами базується на рівності жіночої та чоловічої соціальної статі, рівності їх соці-

ального статусу на основі самоусвідомлення особистісних потреб та інтересів, додання елементу ієрархічності, за якою історично чоловіки розглядалися як істоти вищі, а їх діяльність та її результати більш суспільно значущими, ніж дії та їх результати, досягненні жінками.

Більш збалансована участь у національних структурах управління є сама по собі не стільки метою, скільки засобом підвищення якості управління. Більша участь жінок має допомогти суспільству усвідомити наскільки важлива гендерна проблематика при розгляді політичних процесів і прийнятті політичних рішень та заходів.

Саме тому найкращим буде управління суспільством, засноване на паритетному представництві жінок та чоловіків.

З метою впливу на формування гендерних стереотипів замість традиційних уявлень про роль жінки та чоловіка в суспільстві доцільно звернути особливу увагу на гендерний аспект культури державного управління. Пріоритетними мають бути зусилля, спрямовані на розвиток партнерських взаємин між чоловіками і жінками, утвердження гендерної демократії. Орієнтація кадрової політики в системі державної служби на складові, пов'язані з інтеграційними елементами суттєво збагатить практику державної служби України.

Гаджиева Д. В.

*Национальный университет «Одесская юридическая академия»,
аспирант кафедры социальных теорий*

РАЗГРАНИЧЕНИЕ ПОНЯТИЙ «УЧРЕДИТЕЛЬНОЕ СОБРАНИЕ», «КОНСТИТУЦИОННЫЙ КОНВЕНТ», «КОНСТИТУЦИОННАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ», «КОНСТИТУЦИОННАЯ КОМИССИЯ»

Учредительное собрание или Конституанта – разновидность временно действующего представительного, парламентского учреждения, собрания депутатов, уполномоченного оформить новый государственный строй, выработать основополагающие законы, конституцию страны.

Теоретическим источником идеи Учредительного собрания стали политические и правовые искания мыслителей позднего средневековья, идеология западноевропейского Просвещения. Выдвинутые его выдающимися представителями концепции народного суверенитета и общественного договора исходили из естественного, неотчуждаемого права всех народов самим выбирать свой политический и социально-экономический строй, свою форму правления (Протасов Л. Г. Всероссийское Учредительное собрание: история рождения и гибели. М., 1997. С. 11).

В политической литературе термины «учредительное собрание» и «конституционный конвент» часто используются как тождественные и взаимозаменяемые. Изредка, случайно или ошибочно эти термины также используются для обозначения органов, которые являются не выборными, а назначенными, таких как конституционные комиссии или конференции. Во избежание дальнейшей терминологической путаницы,